

แนวทางการแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
ในพื้นที่รับผิดชอบของ
กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

นาวาเอก ประเสริฐศิลป์ วรสิทธิ์
ประจำหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

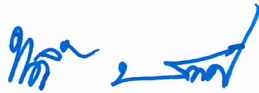
วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่
รับผิดชอบของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด
โดย นาวาเอก ประเสริฐศิลป์ วรสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สุเทพ ยั่งยืน

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

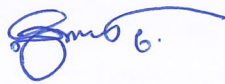

(ทงศักดิ์ มหาวงศ์)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(สุเทพ ยั่งยืน)

ประธานกรรมการ

นาวาเอก

(ไมตรี บุตรบุรี)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(คมกฤษ อจลานนท์)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(นวลสมร จรวงษ์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	นาวาเอก ประเสริฐศิลป์ วรสิทธิ์
เรื่อง	แนวทางการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่ รับผิดชอบของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 9,506 จำนวนหน้า : 29
คำสำคัญ	แรงงานต่างด้าว, หลบหนีเข้าเมือง, ความมั่นคง
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานประเทศเพื่อนบ้าน เป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม จิตวิทยา ด้านการเมือง และด้านการสาธารณสุข เป็นผล ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ การวิจัยในครั้งนี้จึงมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ของผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของมาตรการในการดำเนินการเพื่อหาแนวทางในการแก้ไข และนำมาซึ่งการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและ ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการพร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนข้อมูลจากหน่วยงานใน พื้นที่ จนได้กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานประเทศเพื่อนบ้านหลบหนีเข้าเมืองโดย ผิดกฎหมายในพื้นที่ที่เหมาะสม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา นั้น ระดับ นโยบายโดยรัฐบาลมอบหมายให้ รองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคงลงมาขับเคลื่อนงานใน บทบาทหลักของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร การปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวประจำพื้นที่ เพื่อควบคุม การปฏิบัติในพื้นที่อำเภอชายแดนและอำเภอตอนใน หน่วยเจ้าภาพหลักในแต่ละพื้นที่ ดำเนินการบริหารจัดการ บูรณาการหน่วยปฏิบัติและประสานหน่วยสนับสนุนเพื่อ ปฏิบัติงานร่วมกันตามอำนาจหน้าที่สำหรับข้อเสนอแนะใน การวิจัยครั้งนี้ ระดับนโยบาย ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและการเพิ่มบทลงโทษต่อผู้กระทำผิด

ABSTRACT

AUTHOR: Captain Prasertsin Worasit
TITLE: Guidelines for solving the problem of illegal immigrants in the area Responsible for the Chanthaburi and Trat Border Protection Force.
DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 9,506 **PAGES :** 29
KEY TERMS: Foreign workers, Illegal infiltration into the country, Stability
CLASSIFICATION: Unclassified

Illegal immigration of workers from neighboring countries. It is an important problem that has a continuous and long-lasting impact on national security. Both economic, social, psychological, political, and public health. As a result, the goals of the national strategy were not achieved. The objective of this research is to study the current situation of illegal immigrants as well as problems and obstacles in implementing measures to find solutions and bring about the integration of relevant agencies in the area. The researcher conducts studies and researches information from academic documents and requests support from local agencies until reaching a framework for solving the problem of workers from neighboring countries escaping illegally into the country in appropriate areas. The results of the research concluded that Guidelines for solving that problem Policy level assigned by the government Deputy Prime Minister for Security comes to drive the work in the main role of the Internal Security Operations Command improving related laws. Establishment of a foreign worker management center in the area to control operations in the border districts and inner districts main host unit in each area carry out management integrate operational units and coordinate support units to work together according to authority and duties for recommendations in this research at the policy level, serious action must be taken and punishments increased for offenders.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษาและความเป็นเลิศในการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้บรรลุและสำเร็จสมบูรณ์ได้สมตามความมุ่งหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก สุเทพ ยั่งยืน ที่กรุณาให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ รวมถึงตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ นอกเหนือจากข้อเสนอแนะทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย แล้วยังได้รับกำลังใจและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

อีกทั้งขอขอบพระคุณ นาวาเอก ไมตรี บุตรบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาสนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยส่วนบุคคล พันเอก สุเทพ ยั่งยืน ประธานกรรมการที่กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา รวมถึง พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณานุมัติให้ผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากผู้เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 69 และผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ได้สมตามความมุ่งหวัง

อนึ่งงานวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นเพียงข้อเสนอแนะทางเบื้องต้นเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานประเทศเพื่อนบ้านหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบก กองทัพบกและประเทศชาติในอนาคต สุดท้ายนี้ หากมีความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอรับผิดชอบและขออภัยอย่างสูง

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
ยุทธศาสตร์ชาติและความเชื่อมโยง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ	8
แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น	9
สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด	10
สถานการณ์ของผู้หลบหนีเข้าเมืองในปัจจุบัน	11
สถานการณ์ด้านแรงงานในพื้นที่	12
ปัญหาความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่	13
ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการหลบหนีเข้าเมือง	14
วิธีการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในปัจจุบัน	15
หน้าที่ของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมือง	16
มาตรการป้องกันการหลบหนีเข้าเมือง	17
แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการหน่วยต่างๆเข้าด้วยกัน	19
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	20
แนวทางการแก้ไขปัญหา	22
แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง	23

สารบัญ(ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	25
บทที่ 4 บทสรุป	
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	27
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	29
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)¹ ประเด็นด้านความมั่นคงได้กำหนดให้รัฐมีภารกิจป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงต่อประเทศชาติ ซึ่งการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาหนึ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข โดยมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ² เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น(01) ความมั่นคง (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงว่าด้วยแนวทางการพัฒนาส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศไว้ คือ³ มุ่งให้การพัฒนากลไกการบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นเอกภาพ โดยเน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลผ่านทางการบูรณาการฐานข้อมูลผู้หลบหนีเข้าเมืองของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักและประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นภารกิจ เพื่อบูรณาการการดำเนินการต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองทุกกลุ่ม

สมุดปกขาวกองทัพเรือ พ.ศ. 2564⁴ ได้ระบุให้กองทัพเรือมีภารกิจและหน้าที่ในการสนับสนุนการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.2562 ตามมาตรา 3 มาตรา 17 และมาตรา 27 ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ที่มีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน โดยมีนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำกับดูแล อำนาจการและบูรณาการ ในการจัดการหรือแก้ไขปัญหามีกระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเล ให้เป็นไปตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.2566 – 2570 พร้อมทั้งกฎหมาย ยังให้อำนาจทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่

แทนหน่วยงานภาครัฐ ในการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทางทะเล รวมทั้งสิ้น 27 ฉบับ อาทิ การขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย ยาเสพติด การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การทำการประมงผิดกฎหมาย การกระทำอันเป็นโจรสลัด การเดินเรือในน่านน้ำไทยโดยผิดกฎหมาย การใช้แรงงานภาคทะเลที่ผิดกฎหมาย การศุลกากร สิ่งแวดล้อมป่าไม้และสัตว์ป่า

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่า มีผู้อพยพชาวกัมพูชาลักลอบเข้าประเทศไทยอย่างต่อเนื่องและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งคือปัญหาแรงงานต่างด้าว โดยมีผลสืบมาจากปัญหาความยากจนและปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศกัมพูชา การขนส่งลำเลียง การลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในราชอาณาจักรไทย รวมทั้งการเข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในประเทศไทย การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของชาวกัมพูชา แรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา ที่เข้ามาโดยถูกกฎหมาย กลายเป็นแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อในเชิงพาณิชย์ เศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นทางการลงทุนของต่างประเทศ จากการถูกเพ่งเล็งและคว่ำบาตรจากประเทศคู่ค้า แต่ยังรวมไปถึงปัญหาทางด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้กลายเป็นผลกระทบทางด้านความมั่นคงของประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น ปัญหาผู้อพยพชาวกัมพูชาลักลอบเข้าประเทศไทย เป็นที่นิยมในกลุ่มชาวกัมพูชา ทำให้เกิดกระบวนการล่องลอย หลอกหลวงลำเลียง ขนชาวต่างด้าวชาวกัมพูชาเข้ามาในประเทศไทย อย่างผิดกฎหมาย นำไปสู่การกระทำผิดรวมถึง อาชญากรรมรูปแบบอื่นๆ เช่น การลักขโมย การชิงทรัพย์ สิ้นค้าละเมิดลิขสิทธิ์ การลักลอบขนสินค้าหนีภาษี การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การล่องลอยเพื่อค้าประเวณี การจ้างแรงงานอย่างผิดกฎหมาย การใช้แรงงานเด็ก อาชญากรรมข้ามชาติและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาสำคัญในภูมิภาค

กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกองทัพเรือ รับผิดชอบหลักในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด มีพื้นที่ทางทะเลประมาณ 1,800 ตารางไมล์ หรือ 3,240 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่ทางบกประมาณ 9,157 ตารางกิโลเมตร โดยทิศตะวันออกเป็นแนวชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา กว้างประมาณ 257 กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ คลองน้ำและเทือกเขาป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องกีดขวางทางธรรมชาติที่มีผลต่อความมั่นคง

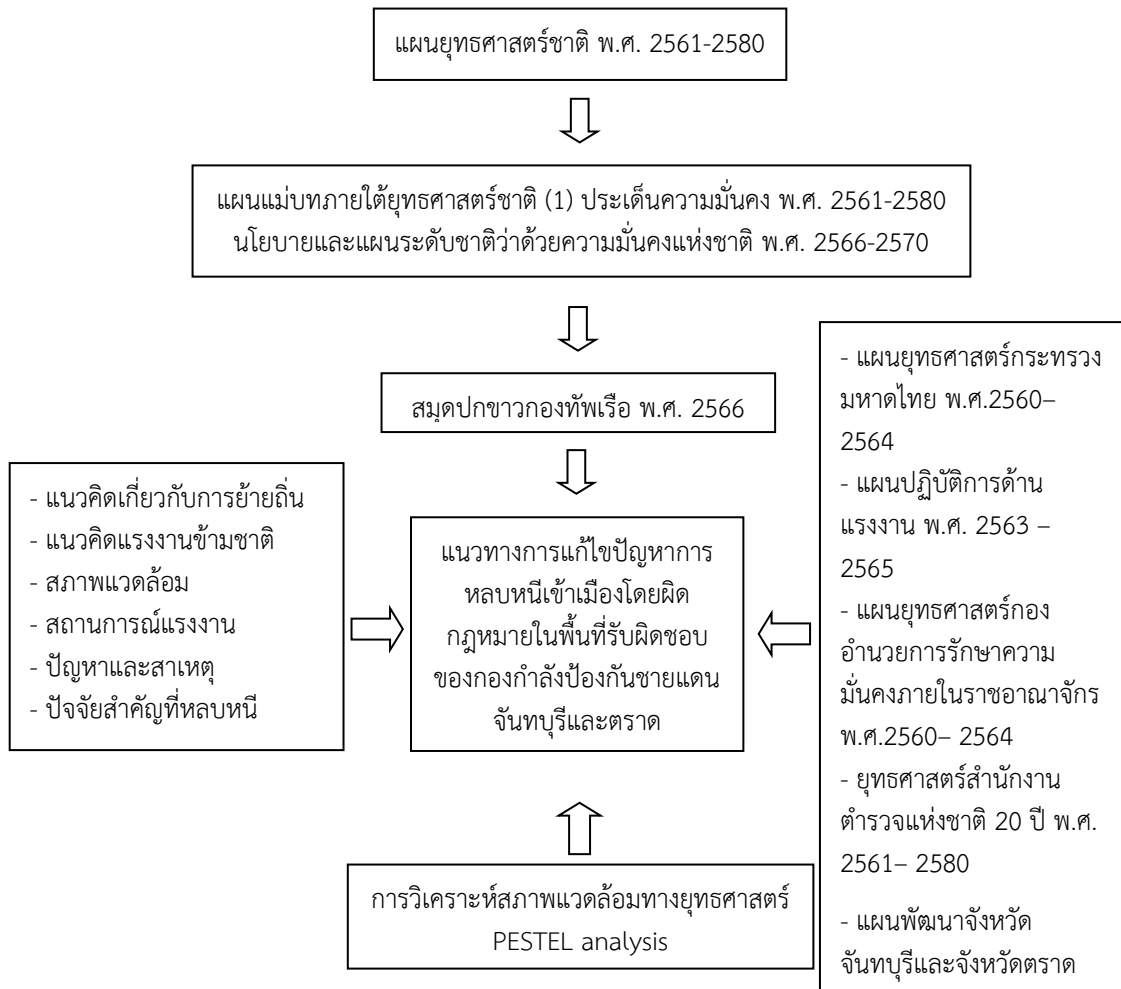
จากการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวกัมพูชาที่เกิดขึ้น ปัจจุบันปัญหาก็ยังคงปรากฏอยู่ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ ซึ่งยังคงส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก⁵

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการที่จะทำการศึกษาวิจัยถึงปัญหาที่แท้จริงไปสู่การปฏิบัติ ที่บูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อลดและแก้ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของผู้หลบหนีเข้าเมืองในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของมาตรการในการดำเนินการที่เกี่ยวกับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การทบทวนแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุของผู้อพยพลี้ภัยเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ในพื้นที่รับผิดชอบของ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

3. การเก็บข้อมูล

3.1 เอกสารหรือตำราที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561 – 2580, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง พ.ศ. 2566 – 2580 , สมุดปกขาวกองทัพเรือ พ.ศ.2566

3.2 เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา วิทยาลัยการทัพบก และวารสารวิชาการของสถาบันการศึกษาอื่นๆ

3.3 ข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ ข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ของหน่วยงานด้านความมั่นคงต่างๆ , บทความออนไลน์ของนักเขียนในสื่อต่างๆ , หนังสือพิมพ์ออนไลน์ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น Facebook , Twitter , Youtube

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ โดยนำเอาแนวคิด, ทฤษฎี, กฎหมาย, ระเบียบ, ข้อตกลง, การปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการใช้เครื่องมือ PESTEL analysis มาใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการพัฒนาแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการและนำวิธีการดังกล่าวเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ระดับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม \ ระยะเวลา	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อวิจัย	←→						
สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย		←→					
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหาและรวบรวมข้อมูล		←→	→				
การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล				←→			
การสรุปผลงานวิจัย					←→		
การนำเสนอผลงานวิจัย							←→
จัดทำรูปเล่ม							

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบสถานการณ์ของผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชา ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลักลอบเข้าประเทศ
2. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชา
3. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติมาเป็นระยะเวลายาวนานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านความมั่นคง ได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการและร่วมกัน ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและบรรลุผลสำเร็จอย่างยั่งยืน ซึ่งสาเหตุที่สำคัญของปัญหาส่วนใหญ่มาจากการขาดแคลนแรงงานระดับล่างในสาขาอาชีพต่าง ๆ ทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ในส่วนอัตราค่าจ้างแรงงานของไทย การเดินทางข้ามพรมแดนเพื่อพบปะเครือญาติ สถานการณ์ความไม่สงบและสถานการณ์โควิดในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เป็นปัจจัยที่ทำให้แรงงานประเทศเพื่อนบ้านต้องการเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น จากสภาพภูมิประเทศและเส้นเขตแดนของประเทศไทยและกัมพูชาในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด สามารถลักลอบหลบหนีผ่านการวางกำลังและจุดตรวจ จุดสกัดของทหารตามแนวชายแดนเพื่อเดินทางเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศไทยได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ชาติดังนั้น การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ร่วมกับแนวความคิดการบริหารงานแบบบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานสัญชาติกัมพูชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ชาติและความเกี่ยวข้องกับแผนระดับต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี⁶ ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศชาติมั่นคง ประชาชน มีความสุข ซึ่งได้กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) และกระทรวงกลาโหม เป็นเจ้าภาพในภาพรวม สำหรับการพัฒนาแนวทางการบริหาร

จัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง มุ่งพัฒนาระบบฐานข้อมูล ผ่านการบูรณาการกับหน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2560– 2564⁷ ได้กำหนดประเด็นการเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย โดยได้วางกลยุทธ์ให้กรมการปกครอง ดำเนินการเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการความมั่นคงตามแนวชายแดน

แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน พ.ศ. 2563 – 2565⁸ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานต่างด้าว การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ลดปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและยกระดับเป็นระดับ Tier 1 ให้สำเร็จ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร⁹ เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและเสริมการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายใน รับผิดชอบระดับนโยบาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ¹⁰ ได้วางกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและคนต่างด้าวไม่พึงปรารถนา โดยมอบหมายให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตรวจสอบ ควบคุม คนต่างด้าว ที่พำนักอยู่ในราชอาณาจักร

แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี¹¹และจังหวัดตราด¹² ว่าด้วยเรื่องการบริหารจัดการภาครัฐ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการป้องกันการลาดตระเวน การเฝ้าระวัง การกระทำผิดทางอาชญากรรม ยาเสพติด และการลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายของแรงงานสัญชาติกัมพูชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ

ความหมายแรงงานข้ามชาติ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง โดยมีลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับอีกสังคมและหรืออีกวัฒนธรรมหนึ่ง ผ่านการว่าจ้างแรงงาน ซึ่งการเคลื่อนย้ายลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในแทบทุกภูมิภาคของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารคมนาคม

มิได้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของมนุษย์ดังเช่นอดีต ผนวกรวมกับปัจจัยทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ที่มีความรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่า “แรงงานข้ามชาติ” เป็นอาการอย่างหนึ่งอันเกิดจากภาวะ “ทุนนิยม โลกาภิวัตน์” ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งให้เห็นว่าแรงงานข้ามชาติ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของสังคมโลกสมัยใหม่ ที่มีความรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้นที่ยากจะ ควบคุม สรุปว่าแรงงานข้ามชาติ คือ บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่สัญชาติไทยที่เข้ามาทำงานอยู่ใน ประเทศไทย¹³

แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นที่อยู่เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทาง ประชากร การเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการย้ายที่อยู่ อาจจะจำนวนมากหรือจำนวนน้อย ไปอยู่ในที่ใหม่เป็นระยะเวลาสั้นหรือเป็น ระยะเวลายาวนานก็ได้ ซึ่งได้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่นโดยสรุปว่า การเข้าใจ เรื่องราวของการย้ายถิ่นที่ปรากฏในประเทศต่างๆของโลก จำเป็นที่จะต้องพิจารณาจาก องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการได้แก่

1. ปัจจัยหรือเงื่อนไขในพื้นที่ต้นทาง (Place of Origin) การย้ายถิ่นจะเริ่มต้น ในส่วนที่เป็นพื้นที่ต้นทางที่บุคคลย้ายออกหรือยอมออกจากที่พัก เช่น ความล้มเหลวใน การทำมาหากิน ไม่มีที่ทำกิน ความยากจนและ ปัจจัยดึงดูด เช่น ความสะดวกสบายในการ ทำมาหากิน มีรายได้ดี

2. ปัจจัยหรือเงื่อนไขในพื้นที่ปลายทาง (Place of Destination) ผู้ย้ายถิ่น จะพิจารณาปัจจัยต่างๆในพื้นที่ปลายทางประกอบการตัดสินใจที่จะดำเนินการย้ายถิ่น ไม่ว่าจะ เป็นปัจจัยต่อต้านหรือผลักดันที่รวมลักษณะของความยากจนหรือปัจจัยดึงดูด ประกอบด้วยปัจจัยค่าแรง โอกาสทำงานที่มาก

3. ปัจจัยหรืออุปสรรคที่อยู่ระหว่างพื้นที่ต้นทางและพื้นที่ปลายทาง (Intervening Obstacles) ความสำเร็จของการย้ายถิ่นขึ้นอยู่กับอุปสรรคระหว่างพื้นที่ ต้นทางกับพื้นที่ปลายทาง ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาและขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านจาก พื้นที่ต้นทางไปสู่พื้นที่ปลายทาง รวมถึงขั้นตอนกฎหมายในการเดินทาง

4. ปัจจัยลักษณะของผู้ย้ายถิ่น ความสำคัญของการย้ายถิ่น ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ผู้ประสงค์ต้องการย้ายถิ่นเป็นสำคัญ ลักษณะบุคคลจะเป็นผู้กำหนดคุณค่าของปัจจัยต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ปลายทางและพื้นที่ต้นทาง¹⁴

สภาพแวดล้อมทั่วไปของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย มีเนื้อที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ ทะเลอ่าวไทย ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ่อไร่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดและจังหวัดพระตะบองราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาชะเมา อำเภอแก่งจังหวัดระยอง และอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ลักษณะภูมิประเทศแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูง อยู่ทางด้านเหนือและตะวันออกของจังหวัด มีเขตป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีที่ราบสลับภูเขาอยู่ตอนกลางของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลสลับด้วยเนินเขาและบริเวณป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรีมีแม่น้ำที่สำคัญ 4 สาย คือ แม่น้ำจันทบุรี ไหลผ่านอำเภอเมืองจันทบุรีหรือออกสู่อ่าวไทยในเขตอำเภอแหลมสิงห์ ระยะทางประมาณ 123 กิโลเมตร แม่น้ำพังราด เป็นแนวเขตระหว่างจังหวัดระยองและจันทบุรี ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร แม่น้ำเวฬุ มีต้นกำเนิดจากเขาชะอม เขามะกอก และ เขาสระบาป ไหลผ่านอำเภอขลุงและออกทะเลทางเกาะจิก อำเภอขลุง ระยะทางประมาณ 88 กิโลเมตร แม่น้ำวังโตนด ไหลออกสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำแหมหนุ อำเภอท่าใหม่ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร¹⁵

จังหวัดตราด เป็นจังหวัดชายแดนสุดฝั่งทะเลตะวันออก มีอาณาเขตด้านชายแดนติดกับประเทศกัมพูชาทั้งทางบกและทางทะเลยาว 330 กิโลเมตร โดยทางบกติดกับทางจังหวัดของประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตว์ และจังหวัดเกาะกง ซึ่งมีแนวชายแดนธรรมชาติติดทิวเขาบรรทัด เป็นเส้นแบ่งเขตแดนและมีแนวอาณาเขตทางทะเลยาว 165.5 กิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดต่อกับอ่าวไทยและน่านน้ำประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขต ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอขลุง

จังหวัดจันทบุรี ลักษณะภูมิประเทศ มีเทือกเขาสูง อุดมด้วยป่าเบญจพรรณ ป่าดิบ และ
 พื้นน้ำ หมู่เกาะต่างๆ บริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะสำหรับปลูกผลไม้ ปาล์มน้ำมัน
 ทำนาข้าว และการปศุสัตว์ ที่ราบบริเวณภูเขา บริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางมากเป็นพื้นที่ที่
 เหมาะแก่การทำสวนผลไม้ อย่างพารา และสับปะรด บริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ส่วนมากมีสภาพ
 เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกาะที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล และผืนทะเล บริเวณพื้นที่นี้ประกอบด้วย
 หมู่เกาะน้อยใหญ่ต่างๆ มีป่าชายเลนอย่างหนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำและแหล่ง
 ท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัดตราดมีประชากรทั้งหมด 229,380 คน ความหนาแน่นของ
 ประชากรมีการกระจายตัวสูงสุดที่ อำเภอเมืองตราด แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ
 38 ตำบล 261 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 13 เทศบาลตำบล
 และ 29 องค์การบริหารส่วนตำบล อาชีพที่สร้างรายได้มาสู่จังหวัดตราด ส่วนใหญ่มาจาก
 การบริการ ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร ธุรกิจท่องเที่ยว เกษตรกรรม การป่าไม้ และ
 การประมง¹⁶

สถานการณ์ของผู้หลบหนีเข้าเมืองในปัจจุบัน

ตารางที่ 1 : สถิติการจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองฯ (ปีงบประมาณ 62 - 65)

ในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช.จต.)

ปีงบประมาณ	จำนวน (ครั้ง)	ผู้ต้องหา	ผู้นำพา	หมายเหตุ
งป.62	14	36	-	
งป.63	167	1522	36	
งป.64	594	8118	61	
งป.65	226	6674	49	5922 (ผลักดัน)

ตารางที่ 2 : สถิติการจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองฯ (ปีงบประมาณ 66)
ในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช.จต.)

ปีงบประมาณ 66	จำนวน (ครั้ง)	ผู้ต้องหา	ผู้นำพา	หมายเหตุ
ต.ค. 66	10	23	-	
พ.ย. 66	7	11	3	
ธ.ค. 66	6	13	3	
ม.ค. 67	7	40	2	
ก.พ. 67	10	35	-	
มี.ค. 67	5	6	1	
เม.ย. 67	9	62	1	

จากข้อมูลบันทึกการจับกุมของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ยังปรากฏความพยายามที่จะลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และเจ้าหน้าที่สามารถจับกุมได้ โดยมีสถิติตามข้อมูลที่ปรากฏ (สถิติจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมือง ปีงบประมาณ 2562 – ปัจจุบัน) จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่ จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ยังคงมีความต้องการแรงงานจำนวนมาก ทั้งภาคการเกษตร ประมง ก่อสร้าง จึงเป็นเหตุที่ทำให้เป็นแรงจูงใจให้กับผู้หลบหนีเข้าเมืองในการเข้ามาหางานทำเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า แต่การเข้ามาตามขั้นตอนของกฎหมาย อาจประสบความยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายสูง จึงใช้วิธีลักลอบเข้ามาขายแรงงานและหากถูกจับได้ ก็จะถูกผลักดันกลับ ซึ่งไม่ได้เป็นบทลงโทษที่จะทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเกรงกลัวต่อกฎหมาย สถานะการณ์การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องและอาจจะลดลงบ้างเมื่อส่วนราชการต่างๆ มีการกวัดขั่น ตลอดจนมีมาตรการในการควบคุม การผ่านเข้า – ออก ที่มากขึ้น

สถานการณ์ด้านแรงงานในพื้นที่

จังหวัดจันทบุรี จากการสำรวจพบว่า ประชากรวัยแรงงาน ปี 2566 จังหวัดจันทบุรี มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานหรือผู้ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 475,120 คน

เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 363,015 คน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ 361,246 คน ผู้ว่างงาน 1,438 คน และผู้รอฤดูกาล 331 คน และเป็นผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน 112,105 คน การมีงานทำผู้มีงานทำในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 361,246 คน ผู้มีงานทำในภาคเกษตร จำนวน 176,480คน นอกภาคเกษตร โดยทำงานในสาขาผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตร จำนวน 150,446 คน รองลงมาคือพนักงานบริการฯ จำนวน 74,145 คน และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 79,756 คน การว่างงานจังหวัดจันทบุรี มีผู้ว่างงาน ประมาณ 1,438 คน¹⁷

จังหวัดตราด จากการสำรวจพบว่าประชากรวัยแรงงาน ปี 2566 จังหวัดตราด มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานหรือผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 230,718 คน เป็นผู้ อยู่ในกำลังแรงงาน 174,466 คน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ 172,743 คน ผู้ว่างงาน 1,656 คน ผู้รอฤดูกาล 66 คน และเป็นผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน 56,252 คน การมีงานทำ ผู้มีงานทำใน จังหวัดตราด จำนวน 68,739 คน เป็นผู้มีงานทำอยู่ในภาคเกษตรและจำนวน 103,870 คน อยู่นอกภาคเกษตร โดยทำงานในสาขาการ ขายส่ง ขายปลีก มากที่สุด จำนวน 27,922 คน รองลงมาคือ กิจการโรงแรมและอาหาร จำนวน 16,418 คน และผู้มีงานทำส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 43,468 คน การว่างงาน จังหวัดตราด มีผู้ว่างงาน 1,283 คน จากข้อมูลเบื้องต้น ปี 2566 มีแรงงานนอกระบบจำนวน 94,319 คน โดยส่วนใหญ่ จะทำงานในภาคเกษตร จำนวน 45,562 คน นอกภาคเกษตร จำนวน 48,757 คน¹⁸

ปัญหาความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่

ปัญหาภาวะการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ถือเป็นที่สำคัญที่มีแนวโน้ม สูงขึ้นอันเนื่องมาจากโครงสร้างทางสังคมที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งสวนใหญ่เป็นเกษตรกร ขณะเดียวกันคนรุ่นใหม่ ไม่สนใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรวมทั้งแนวโน้มแรงงาน ต่างด้าวในภาคเกษตรลดลงตลอดจนในภาคอื่นๆเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ เพื่อนบ้าน ทำให้มีการเดินทางกลับไปทำงานในประเทศตน ทักษะแรงงานภาคอุตสาหกรรม อยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่สอดคล้องกับโอกาสการพัฒนารองรับอุตสาหกรรมใหม่ การผลิตด้านเกษตร และอุตสาหกรรมสวนใหญ่ยังขาดการนำนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มและยังใช้แรงงาน เข้มข้น รวมทั้งทดแทนการขาดแคลนแรงงานในอนาคต แนวโน้มการเลิกจ้างเพิ่มขึ้น นอกภาคเกษตรและการลงทุนของเอกชนลดลง ไตแก ดานบริการสาขาขนส่ง คาปลีกและ

สาขากิจการโรงแรมที่มีจำนวนแรงงานเปราะบางจากภาคเกษตร และในสาขาการผลิตหรืออุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงงานฝีมือด้านอัญมณี ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจชะลอตัวลง ปัญหาโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ โควิด 19 ที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในขณะนี้ ส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างที่รุนแรง¹⁹ ปัญหาด้านแรงงานประมงทะเล เนื่องจากสภาพงานประมงเป็นงานเสี่ยงอันตราย ยากลำบากและต้องใช้ชีวิตอยู่กลางทะเลระยะยาว จึงเกิดการขาดแคลนแรงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีการแก้ไขปัญหาด้วยการใช้แรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานประมงอยู่เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมีการหลบหนีนายจ้าง การย้ายเรือ และการเปลี่ยนนายจ้างอยู่ตลอด²⁰

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการหลบหนีเข้าเมือง

1. ระบอบการเมืองการปกครองของประเทศเพื่อนบ้านที่ปกครองโดยรัฐบาลทหาร มีการผูกขาดทางอำนาจและจำกัดสิทธิทำให้มีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ทำให้ประชาชนในประเทศเกิดความไม่มั่นคง จึงแสวงหาเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า

2. ภาวะเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้าน จากนโยบายการเปิดประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ประกอบกับในประเทศยังมีความไม่สงบจากการปราบปรามชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนรวมทั้งมีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประชาชนไม่มีที่ดินทำกิน รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ประชาชนว่างงาน มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงทำให้มีแรงงานหลั่งไหลมาทำงานในประเทศไทยซึ่งมีภาวะเศรษฐกิจที่ดีกว่า

3. มาตรการควบคุมการออกนอกประเทศ รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านไม่มีมาตรการและการควบคุมที่ชัดเจนเข้มงวดในการจัดระเบียบการออกนอกประเทศของประชาชน ในส่วนของประชาชนที่หลบหนีออกนอกประเทศก็ไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาล

4. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในอัตราเร่งที่สูงขึ้นติดต่อกัน โดยรัฐบาลดำเนินการผ่อนปรนมาตรการทางการลงทุนและการเงินเพื่อส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายทุน

ได้อย่างเสรี ในขณะที่อัตราการแข่งขันกับตลาดโลกมีสูงขึ้น การลดต้นทุนในการผลิตโดยการใช้แรงงานราคาถูกจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ยั่งยืนที่สุดของผู้ประกอบการ

5. สภาพการณ์ขาดแคลนแรงงาน อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากรของไทย ซึ่งพบว่าอัตราการเพิ่มของประชากรของประเทศมีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชาชน

6. สภาพภูมิประเทศตามแนวชายแดนของไทย โดยเฉพาะพื้นที่ส่วนที่เป็นแผ่นดินซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีลักษณะที่เป็นป่า มีช่องทางทางธรรมชาติมาก ยากต่อการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ ทำให้สะดวกต่อการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว

7. ความแตกต่างของอัตราค่าจ้างแรงงาน เป็นแรงดึงดูดที่สำคัญให้แรงงานต่างชาติ ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีประเทศคู่ค้าในตลาดโลก ทำให้มีการผลิตสินค้าทั้งด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้แรงงานในการผลิตสินค้าให้ทันตามความต้องการของตลาด

8. ความนิยมของนายจ้างคนไทยในการจ้างแรงงานต่างชาติ สาเหตุที่นายจ้าง/ผู้ประกอบการคนไทย นิยมจ้างแรงงานเหล่านี้คือ มีความขยัน อดทน ไม่เลือกงาน ไม่เกียจงาน ไม่ว่าจะเป็งานหนักแค่ไหน จึงง่ายต่อการบังคับบัญชา

9. การได้รับคำชักชวนจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน หรือผู้เคยอพยพหลบหนีเข้ามาก่อน ได้ชักชวนหรือบอกเล่าถึงโอกาสการมีงานทำในประเทศไทยให้ทราบ

10. การผ่อนปรนของรัฐบาลไทยที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่เคยมีการใช้นโยบายใช้กำลังเข้าสกัดกั้นหรือผลักดันผู้อพยพอย่างรุนแรง มีการผ่อนปรนมาทุกยุคทุกสมัยจนถึงมีนโยบายการผ่อนปรนการใช้แรงงานต่างชาติ ทำให้มีการหลั่งไหลของแรงงานต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยมากขึ้น

วิธีการการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด รับผิดชอบทั้งเขตทางบกและเขตทางทะเล โดยทางเขตบก ตั้งแต่บริเวณรอยต่อจังหวัดสระแก้ว บริเวณเขาตังกอง จังหวัดจันทบุรี ยาวไปจนถึงสุดเขตประเทศไทยทางภาคตะวันออกที่ บ้านหาดเล็ก จังหวัดตราด

เป็นระยะทาง 250 กิโลเมตร โดยมีทหารพรานในพื้นที่และตำรวจตระเวนชายแดนให้การสนับสนุนกำลัง

ส่วนพื้นที่รับผิดชอบทางทะเล ตั้งแต่แนวชายฝั่ง จังหวัดระยอง ถึง จังหวัดตราด รวม 72 ไมล์ทะเล (3,240 ตร.กม.) โดยกองทัพเรือภาค 1 ให้การสนับสนุนกำลัง ซึ่งพื้นที่ของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ตรงกับภูมิภาคทหารที่ 3 และภูมิภาคที่ 5 ของประเทศกัมพูชา ซึ่งสภาพภูมิประเทศในพื้นที่รับผิดชอบมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นทั้งทางบกและทางทะเล

ซึ่งพื้นที่ทางบก มีทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนทางการค้าและช่องทางธรรมชาติอีกหลายช่องทาง ส่วนใหญ่ลักลอบปะปนมากับพวกค้าขาย จะผ่านด่านตรวจทุกด่านเพราะมีเจ้าหน้าที่ร่วมอยู่ด้วย นอกจากนั้นพื้นที่ทางทะเล ยังมีท่าเทียบเรือและแนวชายฝั่ง ซึ่งผู้หลบหนีเข้าเมืองจะลักลอบเข้ามาทางเรือประมงได้ตลอดทุกท่าเรือที่มีหมู่บ้าน โดยเฉพาะในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่มีเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังลาดตระเวน โดยมีขบวนการนำพามาอรับ ณ จุดนัดพบ การแอบโดยสารมากับเรือประมง เพื่อมาทำงานตามท่าเรือและรอเวลาที่จะเข้าสู่พื้นที่ชั้นใน อย่างไรก็ตามขบวนการนำพา ยังคงต้องพัฒนาวิธีการเพื่อให้สามารถนำผู้หลบหนีเข้าเมืองไปยังพื้นที่ๆต้องการ ตลอดจนถึงมีความพยายามในการที่จะรู้จักหรือสร้างความคุ้นเคยเจ้าหน้าที่ตามด่านตรวจ จุดตรวจ เพื่อจะหาโอกาสเจรจาในการที่จะเสนอสินบน ตลอดจนถึงชักชวนเจ้าหน้าที่ในการเข้าร่วมขบวนการเพื่ออำนวยความสะดวกในการผ่านด่านต่างๆ²¹

หน้าที่ของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมือง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในสภาวะปกติ มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในการกระทำความผิดทั้งปวง ตลอดจนถึงหน้าที่ในการสืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ควบคุมการผ่านเข้าออกประเทศตามแนวชายแดนอย่างเข้มงวดและให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนด บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตลอดจนถึงดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด เน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยการจับชุดตรวจ ลาดตระเวนในพื้นที่ตามช่องทางและจุดผ่านแดนเพื่อสกัดการลักลอบนำเข้าสิ่งผิดกฎหมาย การรักษาความมั่นคงภายในประเทศ

การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน รวมทั้งการสร้างความมั่นใจและไว้วางใจต่อกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ด่านถาวรบ้านแหลม (ชายแดนไทย-กัมพูชา) จ.จันทบุรี บริเวณด่านถาวรบ้านแหลมมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง รับผิดชอบตรวจคนเข้าเมือง ชายแดนไทย-กัมพูชา สำนักงานศุลกากร รับผิดชอบตรวจสินค้าทุกประเภท ที่ผ่านเข้า-ออก ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยทำการตรวจร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการป้องกันการหลบหนีเข้าเมือง

คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยได้มีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้ออกคำสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขปัญหาทั้งระบบให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 59/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว เพื่อให้การบริหารราชการของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการบูรณาการ ลดผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม
2. คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 60/2557 เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการประสานงานการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเอกภาพ และเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว
3. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 67/2557 เรื่อง มาตรการชั่วคราว ในการดำเนินการต่อแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย
4. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 68/2557 เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวระยะที่ 1 เป็นการชั่วคราว
5. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 70/2557 เรื่อง มาตรการชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ เพื่อนำไปสู่การจัดระเบียบ

แรงงานต่างด้าวในประเทศ และการสร้างมาตรฐานในการทำงานของแรงงานต่างด้าว ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

6. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 77/2557 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติมและมาตรการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่ทำงานเรือประมงในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดทะเลให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

7. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 94/2557 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติม ให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

8. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 100/2557 เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์กรุงเทพมหานคร

9. คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 101/2577 เรื่อง การแต่งตั้งชุดติดตามและตรวจสอบการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์จังหวัด

10. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 117/2557 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพิ่มเติม โดยกำหนดให้จัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จทุกจังหวัด เพิ่มเติมใน 53 จังหวัด

11. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 118/2557 เรื่อง การกำหนดมาตรการชั่วคราวเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์

พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522²² ที่สำคัญ หน้าที่ของคนต่างด้าวในประเทศไทย มาตรา 37 พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

1. ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ถ้ากรณีใดมีกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น

2. พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควร

3. พักอาศัย ณ ที่ที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาเข้าพักอาศัย

4. แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัยภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไป ในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัย และถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานีตำรวจท้องที่เดิมคนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัยใหม่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

5. ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดแล้วอยู่ในจังหวัดนั้นเกิดยี่สิบสี่ชั่วโมงให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

6. ถ้าอยู่ในอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบกำหนดระยะเก้าสิบวัน

ด้วยข้อจำกัดด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมือที่ไม่เพียงพอ ในการปฏิบัติการภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ อีกทั้งช่องทางที่เอื้อในการติดต่อมีจำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ที่ต้องการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัจจุบันได้มีคำสั่งให้ กองกำลังชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองด้วยเช่นกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในระดับของผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ที่จำเป็นต้องศึกษาวิธีการต่างๆ ที่ขบวนการนำพาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ตลอดจนรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งและกฎหมาย ตลอดจนตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งระบบ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความรวดเร็ว ตลอดจนให้คณะกรรมการพิจารณากรอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีการทบทวนกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการหน่วยต่างๆเข้าด้วยกัน

ความหมายการบูรณาการตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี 2525 ให้ความหมาย ของ คำว่า บูรณาการ แปลว่า การนำหน่วยที่แยกกันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การปฏิบัติราชการแบบบูรณาการระหว่างส่วนราชการ สามารถทำได้ 2 ระดับ คือ

1. ภายในกระทรวงเดียวกัน คือ การบูรณาการการทำงานระหว่างกรมในกระทรวงเดียวกัน โดยให้กรมที่ปฏิบัติภารกิจด้านต่างๆที่มีเป้าหมายสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเดียวกันให้สามารถดำเนินการให้สำเร็จผลตามเป้าหมายหลักของกระทรวง กระทรวงจะต้องเป็นหน่วยงานหลักที่ทำให้แต่ละกรมประสานความร่วมมือเพื่อให้งานเกิดผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 19/1

2. ระหว่างกระทรวง คือ ความร่วมมือระหว่างกระทรวง ในกรณีที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องกันหลายกระทรวง กระทรวงที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในผลปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจะต้องประสานกับกระทรวงอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน มิให้เกิดความซ้ำซ้อน และเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น องค์ประกอบของการบริหารงานแบบบูรณาการ 1) มีเจ้าภาพ 2) มีส่วนร่วม 3) มียุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจชัดเจน 4) รวดเร็ว ลดขั้นตอน 5) แก้ปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้น 6) มีประสิทธิภาพประหยัด 7) เกิดผลสัมฤทธิ์²³

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในภาพรวมของการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานสัญชาติกัมพูชา กระทำบนพื้นฐานแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัย ภายนอก PESTEL ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการเมือง (Political) ด้วยความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านแรงงาน จึงจัดการประชุมรัฐมนตรีทุก 2 ปี เพื่อพิจารณาเรื่องแรงงานย้ายถิ่นผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียน โดยปฏิญญาอาเซียนได้รับรองเพื่อปกป้องและส่งเสริมสิทธิ ของแรงงานย้ายถิ่น การแสดงว่าทั้งประเทศต้นทางและปลายทางต้องร่วมกันสนับสนุน ศักยภาพและศักดิ์ศรีของแรงงานย้ายถิ่นตั้งแต่สิทธิพื้นฐานของแรงงานและครอบครัว ในประเทศปลายทางถึงการผูกมัดทั้งประเทศต้นทางและปลายทาง อย่างไรก็ตามนโยบาย การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติได้เริ่มเปลี่ยนแปลง มีการให้ความคุ้มครองแรงงาน เช่น การป้องกันการเป็นผู้อั้ลกลอบเข้าเมืองและการทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามมี การพบว่านโยบายนี้ ยังไม่เข้าถึงแรงงานข้ามชาติที่ต้องหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย และ พบว่าพวกเขายังเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การถูกเอารัดจากนายจ้าง การถูกรีดไถ จากเจ้าหน้าที่รัฐ และการละเมิดสิทธิอื่น ๆ อีกมากมาย

2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ค่าจ้างในประเทศไทยสูงกว่าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงดึงดูดแรงงานข้ามชาติระดับต่ำมาทำงานในประเทศ ผู้ประกอบการต้องการแรงงานราคาถูกและพบว่ามีความขาดแคลนแรงงานระดับต่ำ ดังนั้นพวกเขาเลือกจ้างแรงงานข้ามชาติในงานที่ไม่ต้องการทักษะมาก ส่งผลให้แรงงานไทยระดับต่ำมีโอกาสได้งานน้อยลง นอกจากนี้การยึดติดกับค่าแรงต่ำของแรงงานข้ามชาติอาจไม่กระตุ้นให้ผู้ประกอบการหาทางเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพนี้ เป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันระยะยาวในการค้าระหว่างประเทศ การคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในกระบวนการผลิต อาจก่อให้เกิดข้อพิพาทในการค้าที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศในการต่อรองในการค้าระหว่างประเทศในระยะยาว

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social) ประเทศไทยมีจำนวนมากของแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์, ลาว, กัมพูชา, และเวียดนาม เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานระดับต่ำและการแข่งขันทางการค้าที่เพิ่มขึ้น นั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยต้องการแรงงานราคาถูก เพื่อลดต้นทุนในการผลิต การเข้ามาของแรงงานข้ามชาตินี้มีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อประเทศไทย ผลกระทบเชิงบวก เช่น การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศปลายทางและการเศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่วนผลกระทบเชิงลบก่อให้เกิดผลกระทบที่ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และความมั่นคง ดังนั้นการดูแลแรงงานข้ามชาติเช่นเดียวกับแรงงานในประเทศ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้แรงงานข้ามชาติของประเทศไทยผ่านทางนโยบายต่างๆ เช่น กฎระเบียบและข้อบังคับและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ไม่เพียงแต่การควบคุมแรงงานข้ามชาติ แต่ยังคงครอบคลุมทุกด้านของชีวิตและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ

4. ด้านเทคโนโลยี (Technological) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีโอกาสไม่ส่งผลกระทบมากนัก เนื่องจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นแรงงานทั่วไปที่ไม่ต้องการเทคโนโลยีพิเศษ แต่ความแตกต่างในเทคโนโลยีการสื่อสารของทั้งสองประเทศ สร้างการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากการต้องการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่เท่าเทียมกัน ในประเทศไทยมีเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ตที่ใช้งานได้อย่างกว้างขวางซึ่งแตกต่างจากประเทศ

กัมพูชาที่การควบคุมเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตยังมีอยู่ นอกจากนี้เทคโนโลยีการสื่อสารระบบนำทาง GPS ยังช่วยให้การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นเรื่องง่ายขึ้นโดยสามารถหลบเลี่ยงการตรวจจับและการติดต่อนัดหมายได้อย่างสะดวกและการใช้ระบบการโอนเงินผ่านระบบโทรศัพท์มือถือยังเป็นทางเลือกที่สะดวก สำหรับการจ่ายค่าตอบแทนในการนำพาได้อย่างไม่ต้องมีการสื่อสารโดยตรงผ่านเจ้าหน้าที่หรือกลุ่มขบวนการผู้นำพา ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีโอกาสสำเร็จได้ง่ายขึ้น

5. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Environmental) พื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีและตราดมีการติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาทั้งทางบกและทะเล การลักลอบข้ามแดนทางบกมักใช้ช่องทางธรรมชาติอย่างไม่เป็นทางการทำให้เจ้าหน้าที่มีความยากลำบากในการควบคุม ทางทะเลมักใช้วิธีการลักลอบด้วยเรือประมง เรือสินค้า และเรือเล็ก ๆ ในช่วงเวลากลางคืนเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจการ นอกจากนี้ยังมีโครงข่ายที่สามารถอ้อมผ่านเส้นทางหลักไปยังตำบลปลายทางอีกมากในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

6. ด้านกฎหมาย (Legal) ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองหลายฉบับ ได้แก่ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานคนต่างด้าว (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ซึ่งแต่ละฉบับมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยบทลงโทษเป็นปัจจัยสำคัญทำให้แรงงานต่างด้าวเลือกที่จะหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มาตรา 11 มาตรา 18 มาตรา 62 และ มาตรา 81 กล่าวถึงการตรวจคนเข้าเมือง และหลักการบังคับความ เมื่อมีการละเมิดกฎหมาย ทำให้ผู้พาเข้าสามารถทำซ้ำได้โดยไม่เกรงกลัว และการกำหนดโทษที่ไม่สูงมากเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผู้พาเข้ามาไม่เกรงกลัวและกลับมาทำซ้ำ ด้วยผลตอบแทนที่สูงกว่าค่าปรับ

แนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์โดยใช้ปัจจัย PESTEL ทั้ง 6 ด้านแล้ว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีการป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวมาร่วมในการพิจารณาด้วย จึงได้แนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จำนวน 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 แนวคิดด้านมาตรการสกัดกั้นป้องกันและปราบปรามแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในด้านการทหารโดยใช้หน่วยทหารขนาดเล็กเพิ่มเติมด้วยยุทธโศปกรณ์พิเศษ เช่นกล้องตรวจการเวลากลางคืนและโดรนติดกล้องเทอร์มอล โดยให้มีความสมบูรณ์ในตัวเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติการลาดตระเวน ฝ้าตรวจ ค้นหาและจับกุมแรงงานต่างด้าว

แนวทางที่ 2 การกำหนดให้หน่วยเดียวเป็นเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบพื้นที่อำเภอชายแดนและอำเภอตอนใน โดยกำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบทั้งอำเภอชายแดนและอำเภอตอนใน เนื่องจากเป็นหน่วยที่มีภารกิจในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายพื้นที่ตอนใน รวมทั้งมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด ดำรวจตรวจคนเข้าเมือง/ตำรวจภูธรจังหวัด หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินจันทบุรีและหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินตราด เป็นหน่วยสนับสนุน

แนวทางที่ 3 การกำหนดเจ้าภาพหลัก แตกต่างจากทางเลือกที่ 2 โดยพื้นที่อำเภอชายแดน เป็นพื้นที่ปฏิบัติการทางทหารและเป็นพื้นที่ประกาศกฏอัยการศึก ซึ่งให้จนท.ทหาร มีอำนาจเต็มในการปราบปรามสิ่งผิดกฎหมายทั้งปวง จึงกำหนดให้หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินจันทบุรีหรือหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินตราด เป็นเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบพื้นที่อำเภอชายแดน สำหรับพื้นที่อำเภอตอนใน กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก เนื่องจากเป็นหน่วยที่มีภารกิจในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายพื้นที่ตอนใน รวมทั้งมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด ดำรวจตรวจคนเข้าเมือง/ตำรวจภูธรจังหวัด เป็นหน่วยสนับสนุน พร้อมกับจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวประจำพื้นที่จังหวัด เพื่อควบคุมการปฏิบัติในพื้นที่อำเภอชายแดน และอำเภอตอนใน บริหารจัดการบูรณาการหน่วยปฏิบัติและประสานกับหน่วยสนับสนุนต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงานร่วมกันตามอำนาจหน้าที่

แนวทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหา

การตั้งจุดตรวจจุดสกัดตามเส้นทาง/ช่องทางที่สำคัญตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันการลักลอบการกระทำผิดกฎหมายทั้งปวง รวมทั้งการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าว

ที่ผิดกฎหมายที่มีความพยายามเข้าเมืองโดยการลัดลอดหลบหนีจุดตรวจจุดสกัดของทหารตามแนวชายแดน โดยใช้ภูมิประเทศที่มีช่องทางธรรมชาติเขาเข้ามาพื้นที่ตอนใน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วสามารถป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ โดยการรวมแนวทางที่ 1 และแนวทางที่ 3 เป็นแนวทางเลือกใหม่ ในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ โดยการจัดชุดปฏิบัติการขนาดเล็กเพิ่มเติมด้วยยุทธโศปกรณ์พิเศษ ทำการลาดตระเวนเฝ้าตรวจ เพื่อค้นหา จับกุมแรงงานต่างด้าวที่ลัดรอดหลบหนีจุดตรวจจุดสกัดเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้หากแรงงานต่างด้าวสามารถหลบหนีจากแนวชายแดนเข้ามาพื้นที่ตอนในได้แล้ว หน่วยต่างๆ ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการปราบปรามจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จะเข้าจับกุมแรงงานต่างด้าวตามอำนาจหน้าที่ต่อไป เพื่อให้การจับกุมปราบปรามแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้ว โดยการใช้แนวทางที่ 3 โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการแบบบูรณาการหน่วยต่างๆ โดยกำหนดหน่วยเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในแต่ละ พื้นที่จังหวัดเป็นหน่วยดำเนินการ ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีกำหนดให้ หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินจันทบุรี เป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบและในพื้นที่จังหวัดตราดกำหนดให้หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินตราด เป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบ สำหรับพื้นที่อำเภอตอนในให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในแต่ละจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก และให้สำนักงานจัดหางาน ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง/ตำรวจภูธร ในพื้นที่แต่ละจังหวัด เป็นหน่วยสนับสนุนพร้อมกับจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวประจำพื้นที่จังหวัด เพื่อควบคุมการปฏิบัติในพื้นที่อำเภอชายแดน และอำเภอตอนใน บริหารจัดการบูรณาการหน่วยปฏิบัติและประสานกับหน่วยสนับสนุนต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงานร่วมกันตามอำนาจหน้าที่เพื่อเป็นทางเลือกใหม่สำหรับการป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายทั้งพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

เพื่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ของมาตรการในการดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องกับผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายชาวกัมพูชาในพื้นที่รับผิดชอบของ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ด้วยทางเลือกใหม่ โดยใช้แนวคิด จัดชุด ปฏิบัติการของหน่วยทหารขนาดเล็กพร้อมด้วยยุทธโศปกรณ์พิเศษที่ทันสมัยเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการลาดตระเวนบริเวณตามแนวชายแดนและร่วมกับการบริหารแบบ บูรณาการร่วมกับหน่วยต่าง ๆ โดยกำหนดหน่วยเจ้าภาพหลัก ผ่านการศึกษาจาก ความสำเร็จในการปฏิบัติการสกัดกั้นผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมือง รวมถึงการเปรียบเทียบกับ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานในอนาคตที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการวิจัยเรื่องการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิด กฎหมาย พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง ความสำเร็จในการสกัดกั้น ของหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 12 กองกำลังบูรพา และเอกสารวิจัยของ กานต์มณี ไวยครุฑ²⁴ ที่กล่าวไว้ว่า การใช้วิธีการลาดตระเวนตามพื้นที่ชายแดนเพื่อป้องกันการ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นวิธีที่สามารถสกัดกั้นและยับยั้งได้ดี โดยมุมมองของ ผู้วิจัยยังพบว่าหากเรามีการเพิ่มความถี่โดยนำเอาเครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาร่วม ในการปฏิบัติงาน จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นและร่วมกับการบริหารแบบ บูรณาการร่วมกับหน่วยต่าง ๆ และการกำหนดหน่วยเจ้าภาพหลัก ทำให้การป้องกัน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้กองกำลัง ป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดเป็นหน่วยเจ้าภาพหลักรับผิดชอบพื้นที่อำเภอชายแดน

นอกจากนี้ยังพบเอกสารงานวิจัยเรื่อง แนวทางการบูรณาการเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดนไทย –กัมพูชา ซึ่งจัดทำโดย พลตรี หทัยเทพ

กิริติอังกูร ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 19²⁵ ที่กล่าวไว้ว่า ควรจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการบูรณาการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา ออกให้ชัดเจน สำหรับพื้นที่อำเภอตอนใน ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเป็นหน่วยเจ้าภาพหลักที่ทำภารกิจในการวางแผน บูรณาการ ควบคุม กำกับดูแล และแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคงชาติ ซึ่งมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และให้ปกครองจังหวัด ตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจภูธร แรงงานจังหวัด และจัดหางานจังหวัด เป็นหน่วยสนับสนุน การวางกำลังให้หนาแน่นในพื้นที่อำเภอ ช่องทางและท่าข้ามที่เป็นจุดเส้นทางหลักของกำลังป้องกันชายแดน และใช้ยุทธวิธีลาดตระเวนร่วมกับการบริหารแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยต่าง ๆ โดยกำหนดหน่วยเจ้าภาพหลัก และเพื่อควบคุมการปฏิบัติการป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวประจำพื้นที่จังหวัด เพื่อควบคุมการปฏิบัติในพื้นที่อำเภอชายแดนและอำเภอตอนใน จึงเป็นแนวทางใหม่สำหรับการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารงานวิจัย เรื่อง การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวกับ ภัยคุกคามด้านความมั่นคงแห่งชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดตราด จัดทำโดย นาวาเอก เชษฐา คุ้มเจริญ ประจำหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน²⁶

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยพบว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เกิดจากความเจริญของเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านการสาธารณสุข นอกจากนี้ค่าจ้างแรงงานของไทยที่ต่ำกว่าส่งผลให้แรงงานต่างด้าวมีการเข้ามาทำงานมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ขยะมูลฝอย และการทำกิจกรรมทางการเมืองเพื่อต่อต้านรัฐบาลของตน รวมทั้งการเป็นพาหะนำโรค และนำเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เข้ามาสู่ประเทศไทย จังหวัดจันทบุรีและตราดมีความต้องการแรงงานอย่างมากและมีเส้นทางช่องทางมากมายที่เป็นทางเลือกสำหรับแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานโดยการหลบหนีข้ามพรมแดนได้โดยสามารถหลบหนีเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศไทยได้ในหลายๆ ทาง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการเสนอปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวและจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัด เพื่อควบคุมการปฏิบัติในพื้นที่ชายแดนและตอนใน โดยหน่วยเจ้าภาพหลักในแต่ละพื้นที่จะดำเนินการบริหารจัดการและประสานงานกับหน่วยสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ระดับนโยบาย ต้องมีบทบาทและดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด การขาดเอกภาพในการจัดการในเชิงโครงสร้างทั้งในระดับนโยบายและการบูรณาการในระดับปฏิบัติ แม้ว่าจะมีแผนปฏิบัติการเป็นกรอบในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ แต่การกำหนดเป้าหมายยังเป็นเชิงนามธรรม เช่น มีกฎหมายมาตรการที่ทันสมัย มีกลไก

การบริหารจัดการชายแดนที่ป้องกันการเข้าเมืองผิดกฎหมายได้ แต่ไม่ได้มีการตั้งค่าเป้าหมายในเชิงรูปธรรมที่วัดผลและติดตามได้ เช่นจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองลดลง เป็นต้น

2. การปรับแนวทางการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ภาครัฐจะต้องมีแนวทางในการควบคุมแรงงานต่างด้าวให้มีจำนวนความต้องการที่แท้จริง การบริหารจัดการไม่ควรมุ่งไปที่ตัวแรงงานต่างด้าวเพียงอย่างเดียว ในภาพรวมควรมุ่งไปที่ตัวนายจ้างหรือผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้กำหนดการจ้างและเป็นผู้ต้องการใช้แรงงานให้กลุ่มคนเหล่านี้เปิดเผยข้อมูลแรงงานต่างด้าวและร่วมมือปฏิบัติทุกขั้นตอน ตามกฎหมายเพื่อให้ทราบจำนวนความต้องการแรงงานที่แท้จริง

3. การเพิ่มกำลังสกัดกั้นตามแนวชายแดนควรใช้กำลังในการสกัดกั้นจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยทำการตั้งจุดตรวจและจุดสกัดกั้นตามเส้นทางสำคัญ ซึ่งปัจจุบันในบางจุดมีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มเครื่องมือพิเศษอื่นๆ ที่จำเป็นและมีประสิทธิภาพที่ช่วยอำนวยความสะดวกหรือแรงงานต่างด้าวได้ดียิ่งขึ้น

4. การปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนและการอนุมัติให้ทำงานของแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงานควรปรับขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม สะดวกรวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนของนายจ้าง เพื่อตัดขบวนการนำพาซึ่งเป็นขบวนการค้ามนุษย์ผิดกฎหมายและการใช้แรงงานเด็ก โดยดำเนินการในลักษณะของ One Stop Service เพื่อให้ นายจ้างได้รับความสะดวกในการร่วมมือกับภาครัฐในการจัดหาแรงงานต่างด้าว โดยการดำเนินการจะต้องไม่ยุ่งยากและซับซ้อนเหมือนที่ผ่านมา ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมักจะขาดการบูรณาการในการปฏิบัติงานร่วมกันจนทำให้เกิดปัญหาความล่าช้า ความซ้ำซ้อนในระบบงาน

5. การปรับปรุงระบบฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถยืนยันพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวเป็นรายบุคคล จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล โดยมีหน่วยงานกลาง (กระทรวงแรงงาน) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่ต้องสามารถทำให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลทะเบียนราษฎร์ที่สมบูรณ์และครอบคลุมทั้งตัวแรงงานต่างด้าวรวมถึงผู้ติดตาม โดยข้อมูลจะต้องเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสะดวกรวดเร็ว การจัดทำบัตรประจำตัวแรงงานต่างด้าวจะต้องมีมาตรฐาน

เดียวกัน มีข้อมูลที่จำเป็นเพียงพอในการตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลเพื่อให้สามารถติดตามและควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความเด็ดขาดมากยิ่งขึ้น เพิ่มบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิด ทั้งนายจ้าง แรงงานต่างด้าว ขบวนการนำพา และ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดซ้ำอีก

7. เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจเนื่องจากผู้หลบหนีเข้าเมืองมีหลายกลุ่มแต่ละกลุ่มก็มีนโยบายมาตรการและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันเป็นภาระกับเจ้าหน้าที่และทำให้เกิดช่องว่างในการระดมการปฏิบัติหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยในครั้งนี้อย่างขาดข้อมูลในเชิงปริมาณที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ เพื่อให้เห็นสภาพของปัญหาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ยังมีรายละเอียดอื่น ๆ อีกหลายประการ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงกระบวนการได้มาซึ่งแรงงานต่างด้าว การดำเนินการด้านเอกสารของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งการนำผลการวิจัยไปศึกษาต่อยอด ว่าการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวประจำพื้นที่จะสามารถแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก https://www.nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/06/NS_PlanOct2018.pdf
- 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2566 – 2580) [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก https://www.nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/03/masterplan_updated2023_080363.pdf
- 3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570)
- 4 สมุดปกขาวกองทัพเรือ พ.ศ. 2566 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 6 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก <https://www.inspec.navy.mi.th/upload/pdf/WhitePaperAp.pdf>
- 5 แผนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่ เขตกองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราด (พ.ศ.2561 - 2565) [อินเทอร์เน็ต].2562 [เข้าถึงเมื่อ 14 เม.ย.2567]. เข้าถึงได้จาก:<https://www.nsc.go.th/wpcontent/uploads/2019/09/8PlanPMPnavycbdc.pdf>
- 6 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 2 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก http://www.nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/06/NS_PlanOct2018.pdf
- 7 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2560– 2564 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/kpi/kpi60_4.pdf
- 8 แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน พ.ศ. 2563 – 2565 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก <https://www.mol.go.th/>
- 9 ยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (พ.ศ.2560–2580) [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 6 ม.ค.2567]. เข้าถึงได้จาก https://www.isoc.go.th/uploads/ITA/O4/ข้อ_04_ร่าง_แผนยุทธศาสตร์.pdf
- 10 ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ

- 1 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/strategy.pdf>
- 11 แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.chantaburi.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/38/2024/02/แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี-ปี-2556.pdf>
- 12 แผนพัฒนาจังหวัดตราด [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.trat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/38/2024/02/แผนพัฒนาจังหวัดตราด-ปี-2556.pdf>
- 13 แนวคิดแรงงานข้ามชาติ [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.eresearch.rbru.ac.th/pdf-uploads/thesis-1840-file06-2020-09-29-14-47-06.pdf>
- 14 แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.eresearch.rbru.ac.th/pdf-uploads/thesis-1840-file06-2020-09-29-14-47-06.pdf>
- 15 สภาพแวดล้อมจังหวัดจันทบุรี [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก <https://www.chanthaburi.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/34/2024/02/MINISTRY-OF-LABOUR-2566-รายปี2567.pdf>
- 16 สภาพแวดล้อมจังหวัดตราด [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก <https://www.trat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/38/2024/02/สถานการณ์แรงงานจังหวัดตราด-ปี-2556.pdf>
- 17 สถานการณ์แรงงานจังหวัดจันทบุรี [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.chanthaburi.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/34/2024/02/MINISTRY-OF-LABOUR-2566-รายปี2567.pdf>
- 18 สถานการณ์แรงงานจังหวัดตราด [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก <https://www.trat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/38/2024/02/สถานการณ์แรงงานจังหวัดตราด-ปี-2556.pdf>
- 19 ปัญหาและสาเหตุของผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของจังหวัดจันทบุรี [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www>

.chanthaburi.mol.go.th/wp-content/Uploads/sites/34/2024/02/MINISTRY-OF-LABOUR-2566-รายปี2567.pdf

- 20 ปัญหาและสาเหตุของผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของจังหวัดตราด [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.trat.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/38/2024/02/สถานการณ์แรงงานจังหวัดตราด-ปี-2556.pdf>
- 21 วิธีการหลบหนีเข้าเมืองนเตอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : https://www.web.sut.ac.th/qa/pdf/Knowledge-general/11-Plan_Official_Integrate.pdf
- 22 พรบ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.immigration.go.th/wp-content/uploads/2024/02/1.-พรบ.คนเข้าเมือง-พ.ศ.2522.pdf>
- 23 แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการ [อินเทอร์เน็ต]. 2567 [เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2567]. เข้าถึงได้จาก : https://www.web.sut.ac.th/qa/pdf/Knowledge-general/11-Plan_Official_Integrate.pdf
- 24 กานต์มณี ไวยครุฑ. วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาเข้าเมืองผิดกฎหมายของหน่วยงานภาครัฐด้านจังหวัดสระแก้ว. วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2562; 14(1): 161-74
- 25 หทัยเทพ กิรติอังกูร, พลตรี. แนวทางการบูรณาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2561.
- 26 เชษฐา คุ่มเจริญ, นาวาเอก. การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงแห่งชาติ: กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดตราด [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	นาวาเอก ประเสริฐศิลป์ วรสิษฐ์
วัน เดือน ปีเกิด	7 ธันวาคม 2519
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2536	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 36
พ.ศ. 2538	โรงเรียนนายเรือ รุ่นที่ 93
พ.ศ. 2543	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารศาสตร์)
พ.ศ. 2554	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 90

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2543 - 2544	ผู้บังคับหมวดปืนเล็กที่ 1
พ.ศ. 2548 - 2549	ผู้บังคับกองร้อยปืนเล็กที่ 1
พ.ศ. 2548 - 2549	นายธง ประจำผู้บัญชาการกองพลนาวิกโยธิน
พ.ศ. 2550 - 2551	ผู้บังคับกองร้อยนักเรียนจ่านาวิกโยธินที่ 1
พ.ศ. 2557 - 2559	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3
พ.ศ. 2558 - 2559	ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจนราธิวาส 32
พ.ศ. 2557 - 2559	ผู้บังคับกองพันนักเรียนที่ 2 โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2562 - 2563	เสนาธิการ กรมรักษาความปลอดภัย หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
พ.ศ. 2563 - 2564	รองผู้อำนวยการกองกำลังพล หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
พ.ศ. 2564 - 2565	ฝ่ายเสนาธิการ ประจำผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
พ.ศ. 2565 - 2566	ผู้บังคับกองรักษาความปลอดภัยฐานทัพเรือสัตหีบ

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2567 - ปัจจุบัน	ประจำหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
----------------------	------------------------------